

Hou eens op met draaien, coronakopstukken. Want de ‘kennis van nu’ was er ook toen al, maar werd bewust genegeerd

Posted on 2 juni 2026 by Eva Munnik

‘Niet verrassend, wel teleurstellend’, concludeert Eva Munnik, schrijver van [De Covidstaat](#), over de eerste verhoren van de parlementaire enquêtecommissie. Marion Koopmans en Bruno Bruins kwamen met de dooddoeners die we al jaren horen zodra de adviseurs en leiders van toen geconfronteerd worden met hun handelen in coronatijd: we wisten het niet en het ligt aan de ander.

‘Achteraf is het makkelijk.’

‘Met de kennis van nu.’

‘We hadden beperkte informatie.’

*‘We zaten in zo’n *pressure cooker*.’*

Niet verrassend, wel teleurstellend: de uitleg van viroloog Marion Koopmans in haar verhoor door de enquêtecommissie. Zij zat tijdens de coronacrisis in het Outbreak Management Team (OMT) en was niet weg te slaan uit de media.

In mijn boek [De Covidstaat](#) schrijf ik dat dit de standaardrepliek is van Koopmans, en vele anderen, als het gaat over de adviezen die ze gaven in coronatijd. Jay Bhattacharya, directeur van het National Institute of Health in Amerika en in de coronaperiode professor aan de prestigieuze Stanford Universiteit, zegt dat leiders in de volksgezondheid veel feiten tijdens de pandemie niet doorhadden. Een van de typische verdedigingen is volgens Bhattacharya: 'Een beroep doen op de moeilijkheid van het omgaan met een crisis onder aanzienlijke onzekerheid.' Kortom: de beperkte informatie en de *pressure cooker* die Koopmans vrijdag in haar verhoor aanhaalde.

Bhattacharya zegt 'heel weinig sympathie' te hebben voor coronacrisisleiders die met die verklaring voor hun handelen komen. Want: 'Het was hun taak om onzekerheid met wijsheid en menselijkheid te beheersen, wat ze niet is gelukt. Ze kunnen op dit moment niet opeens sympathie van het volk verwachten omdat hun werk zwaar was, of verwachten dat het volk hun mislukking vergeet.'

Stemmen uitschakelen

Het is geen 'kennis van nu' noch 'makkelijk achteraf'. Het is kennis van toen. Informatie die er destijds vaak ook al was, maar genegeerd werd. En de deskundigen die zulke kennis probeerden over te brengen, werden genegeerd en soms zelfs geridiculiseerd ('wappie') als ze ertussen probeerden te komen.

'The crime wasn't being wrong under uncertainty, it was crushing dissent while being wrong'. Dat citaat van *Times*-journalist Matthew Syed vormt het motto van mijn boek. Bhattacharya zegt dat het misschien begrijpelijk is dat onze coronaleiders niet alles wisten, maar: 'Wat niet begrijpelijk is, is dat dezelfde leiders op desastreuze wijze de stemmen uitschakelden van zelfs goed opgeleide en uitstekend bekendstaande externe critici die erop wezen dat kernaannames onjuist waren.'

Zoals gebeurde met de deskundigen in mijn boek. Ze kwamen er niet doorheen en werden bijkans zelfs 'wappie' genoemd om hun aanhoudende pogingen die 'afwijkende' of misschien ongewenste informatie wel bij de autoriteiten te krijgen.

Maar dat er sprake was van het smoren van tegenstemmen en dat er geen brede inspraak was en daardoor geen brede blik op de beste corona-aanpak, dat gaven de coronakopstukken tijdens de eerste verhoordag niet toe. Terwijl daardoor essentiële kennis is gemist en verloren is gegaan.

Geen brede blik

En hoewel er op die eerste dag slechts twee kopstukken onder ede of belofte spraken, slaagden ze er toch in naar de ander te wijzen en elkaar rechtstreeks tegen te spreken. Op de vraag hoe de maatschappelijke effecten van maatregelen werden meegewogen, antwoordde Koopmans nadrukkelijk dat het OMT van het ministerie de opdracht kreeg alleen biomedisch te adviseren. Dus over de maatschappelijke effecten – schade – door hun adviezen, gingen ze niet. Diezelfde middag beweerde Bruno Bruins, die minister voor Medische Zorg was in het prille begin van de pandemie, dat het OMT wel degelijk breder was. Daar zaten echt niet alleen artsen, zei hij, en hun advisering was niet alleen biomedisch.

Volgens Koopmans kreeg het OMT van het ministerie te horen dat de niet-biomedische kennis en informatie van elders zou worden gehaald, vanuit andere perspectieven en vakgebieden. Terwijl Mark Rutte in coronatijd juist benadrukte dat de adviezen van het OMT 'één op één' werden overgenomen. Dat die zelfs heilig waren. Dat duidt niet op veel ruimte voor adviezen van 'elders'.

Niet verrassend, wel teleurstellend en een bevestiging van wat we al wisten, die eerste verhoordag: niemand met macht keek tijdens de pandemie met een brede blik ook naar de maatschappelijke effecten van het beleid. De leiders die besloten over de coronamaatregelen luisterden alleen naar biomedische adviezen. Andere experts – met kennis over de schade voor de samenleving, de psychologische aspecten, de economie – werden er niet bij betrokken. En zo kwam er een corona-aanpak die ons meer geschaad heeft dan geholpen.

Eva Munnik studeerde journalistiek. Ze werkt als freelance verslaggever en (eind)redacteur bij televisieprogramma's en schrijft voor magazines. Ze schreef zeven boeken waaronder **[De Covidstaat](#)**, dat onder meer **[HIER](#)** kan worden besteld – ook als e-book.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? **[Doneren kan zo](#)**. **Hartelijk dank!**

